

regangslan at vise vejen frem ved vort eget eksempel, vor internationale bistand og vor aktive tilstedeværelse i internationale fora som FN, EU, OSCE osv. For det andet mener jeg, at man i den nye tids sikkerhedspolitik bør understrege det europæiske samarbejdes betydning. EU er på såvel globalt som regionalt plan et uomgængeligt og et positivt, godt element i dansk udenrigs- og sikkerhedspolitik.

Resultaterne på Kyototopmødet understreger, hvor langt man kan komme via det europæiske samarbejde på globalt plan, når det gælder sikkerhedspolitikens nye aspekter, de globale miljøproblemer. Amsterdamtraktatens krav om demokrati, ikkediskrimination og respekt for menneskerettighederne er i forbindelse med optagelsen af de østeuropæiske ansøgerlande også et væsentligt bidrag til den såkaldt bløde sikkerhed.

Som et eksempel på, at EU's tilskyndelser har effekt, vil jeg nævne Letland med sit russiske mindretal på omkring 700.000 mennesker. De er ikke blevet behandlet specielt lempeligt, siden Letland løsrev sig fra Sovjetunionen. Bl.a. har det været svært for etniske russere at opnå statsborgerskab og dermed stemmeret i Letland, og også adgangen til højere offentlige stillinger og en ordentlig uddannelse var begrænset for store dele af mindretallet. EU-Kommissionen påpegede i sin vurdering af ansøgerlandene, at disse problemer skal løses, før der kan blive tale om et medlemskab, og den 1. maj 1998 annoncerede den lettiske udenrigsminister en ny lov om statsborgerskab, som vi med glæde kan konstatere er blevet vedtaget for nylig.

Der har tidligere været dødsstraf i alle de baltiske lande, men EU's afstandstagen fra dødsstraf har imidlertid også her haft effekt. Estland har allerede afskaffet den, og Letland meddelte den 16. maj, at dødsstraffen vil blive afskaffet som led i forberedelserne til deres EU-medlemskab. Litauen har endnu ikke taget de fornødne skridt væk fra dødsstraffen, men også Litauen udsættes for samme pres som sine nabolande.

Også i Centraleuropa er der store potentielle mindretalsproblemer. Der er eksempelvis et mindretal på 600.000 ungarere i Slovakiet og 1,7 millioner ungarere i Rumænien. Slovakiet endes om en venskabspagt med Ungarn i 1995, og Rumænien og Ungarn har ligeledes ingået en aftale om forståelse, samarbejde og godt nabo-skab, hvor landene bl.a. lover at tage behørigt hensyn til minoriteter og afstå fra at gøre terri-

toriale krav gældende over for hinanden. Der er altså stor effekt af EU's tilstedeværelse.

For det tredje synes jeg, Danmark bør nyttiggøre sig yderligere i menneskerettighedspolitikken, så vi ikke kun kan vælge mellem reaktionerne sanktion eller passivitet. Der både kan og bør gøres en indsats for demokrati og menneskerettigheder på mange flere fronter, end vi evner i dag.

For det fjerde bør vi set i lyset af den nye sikkerhedspolitik være meget omhyggelige med balancen i synspunkterne i vore overvejelser om Forsvarskommissionens betænkning. På den ene side er det oplagt, at man efter den kolde krigs afslutning bør foretage en nyvurdering af sikkerhedspolitikken, hvor der lægges mere vægt på den bløde sikkerhed og forebyggelse af social uro, nationalisme og flygtninge- og miljøproblemer gennem støtte til de nye demokratier i Østeuropa og den tredje verden i øvrigt, og det ved vi koster penge. På den anden side skal vi naturligvis være opmærksomme på, at moderne sikkerhed også indeholder hårde elementer, og at det også koster penge. Etableringen af det humanitære beredskab og den internationale brigade og Danmarks aktive tilstedeværelse i fredsbevarende aktioner er derfor en væsentlig del af dansk udenrigspolitik, som kræver en større såvel humanitær som konfliktforebyggende indsats og en betragtelig militær kapacitet.

Et kloget balancepunkt skulle gerne udkrystallisere sig af den kommende tids debat med en høj aktivitet, så Danmark både sikkerheds- og udenrigspolitisk kan yde sit bidrag til, at det 21. århundrede for alvor bliver demokratiets århundrede.

Peter Duetoft (CD):

Når jeg har bedt om ordet her før ministersvarene skyldes det, at der foreligger to forslag til vedtagelse, der på mange måder passer sammen, men hvor forslagsstillerne i hvert fald kan forvente, at man melder, hvordan man vil stemme.

Jeg vil godt sige om Dansk Folkepartis forslag, at det kan CD ikke støtte. Det kan vi ikke, fordi vi synes, det er meget hurtigt her midt på aftenen ved slutningen af en åbningsdebat at vedtage et forslag, som har nogle økonomiske konsekvenser, som vi rent faktisk ikke kan overskue. Det kan blive meget dyrt, så vidt jeg kan se af teksten.